

Göteborgs Stads Parkerings AB

– granskning av verksamhetsåret 2019

2020-04-07

Mars 2020

Göteborgs Stads Parkerings AB – granskning av verksamhetsåret 2019

Diarienummer: 0155/19

Stadsrevisionen i Göteborgs Stad

Yrkesrevisor: Magnus Gréen

www.goteborg.se/stadsrevisionen

Innehåll

1	Sammanfattning.....	4
1.1	Övriga rekommendationer	5
2	Granskning av verksamheten	6
2.1	Grundläggande granskning.....	6
2.2	Resor i tjänsten.....	13
2.3	Uppföljning av systematiskt brandskyddsarbete	22
2.4	Uppföljning av rutiner för köhantering	23
3	Lekmannarevisorernas uppdrag och rapportering	25
4	Språkbruk och revisionstermer	26

1 Sammanfattning

Styrelse och verkställande direktör ansvarar för att bolagets verksamhet bedrivs i enlighet med lagar och föreskrifter, bolagsordning samt ägardirektiv.

Lekmannarevisorernas uppdrag är att granska om bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt om bolagets interna kontroll är tillräcklig.

Årets granskning av bolaget omfattar:

- grundläggande granskning
- resor i tjänsten
- uppföljning av föregående års rekommendationer.

Lekmannarevisorerna har under 2019 granskat den rapport som KPMG tagit fram, efter att det kommit ett anonymt tips till visselblåsarfunktionen vid stadsledningskontoret. Rapporten visar på felaktigheter vid bolagets upphandlingar av tre konsulter till en kostnad av cirka 13,7 miljoner kronor på fyra år. Lekmannarevisorernas granskning syftade till att kvalitetssäkra väsentliga iakttagelser i rapporten för att självständigt kunna bedöma om bolagets styrelse eller verkställande direktör har agerat på ett sätt som gett upphov till någon form av skada eller så att det föreligger risk för skada.

KPMG:s bedömning är att det finns ett mönster av att köpa in vissa konsulttjänster utan konkurrensutsättning. Bolaget har valt att kontraktera/avropa/förlänga vissa konsulter direkt. Detta är ett medvetet agerande som inte kan förklaras av okunskap. Eftersom bolaget inte har konkurrensutsatt vissa konsulter, och därför inte gjort sitt bästa för att erhålla bästa pris, är det sannolikt att bolaget skadats ekonomiskt. Till följd av bristande dokumentation går omfattningen av denna skada inte att uppskatta.

Ytterligare risk för ekonomisk skada föreligger i anslutning till otillåtna direktupphandlingar. Vid en konstaterad sådan riskerar bolaget en upphandlingsskadeavgift samt att leverantörer som anser att de har lidit skada kräver både att avtalet ogiltigförklaras av domstol och skadestånd. Denna risk har minskat sedan Konkurrensverket den 19 mars 2020 beslutade att skriva av ett tillsynsärende riktat mot bolagets direktupphandlingar av konsulttjänster.

De brister som har presenteras i KPMG:s utredning innebär ett systematiskt kringgående av regelverket för upphandling. Förfarandet krockar med två upphandlingsrättsliga principer: likabehandling och transparens. Bolaget har inte behandlat leverantörer objektivt och lika. KPMG menar istället att bolaget har positivt särbehandlat vissa konsulter.

Genom att inte dokumentera viktiga skeden av upphandlingarna har bolaget inte bara avvikit från lagen om offentlig upphandling och stadens riktlinje för inköp och upphandling utan dessutom mot transparensprincipen. Enligt transparensprincipen ska en upphandlande myndighet agera på ett öppet sätt för

att garantera att det inte föreligger någon risk för favorisering eller godtycke från myndighetens sida. Dokumentationen av upphandlingarna är inte så transparent att det går att garantera opartiskhet.

Lekmannarevisorerna bedömer att bolagets inköp av vissa konsulter står i strid med grundläggande upphandlingsrättsliga principer och därför har orsakat förtroendeskada för såväl det offentligt ägda bolaget som för Göteborgs Stad.

Delar av de kostnader för personliga förmåner som den verkställande direktören borde ha stått för själv menar lekmannarevisorerna motsvarar vad Transparency International ser som korruption – ”att utnyttja sin ställning för att uppnå otillbörlig fördel för egen vinning”. Därför bedömer lekmannarevisorerna denna kombinerade förtroendeskada och ekonomiska skada som särskilt allvarlig.

Lekmannarevisorernas bedömning är att det är verkställande direktören som underlåtit att informera styrelsen om de risker hon har utsatt bolaget för. Därför bedömer lekmannarevisorerna att styrelsen inte har givits möjlighet att agera på de felaktigheter som framkommer i KPMG:s rapport.

Mot bakgrund av det som ovan redovisas är det lekmannarevisorernas bedömning att felaktigheterna är så stora att den tidigare verkställande direktören Maria Stenström *ges kritik i form av en anmärkning*.

1.1 Övriga rekommendationer

Granskningen i övrigt visar att andra delar av bolagets verksamhet har brister eller förbättringsområden som behöver åtgärdas. Därför lämnar vi följande rekommendationer:

Lekmannarevisorerna rekommenderar styrelsen att stärka styrningen, kontrollen och uppföljningen av resor i tjänsten.

Lekmannarevisorerna rekommenderar styrelsen att tillse att bolaget efterlever Regionarkivets krav vad gäller klassificeringsstruktur, arkivförteckning, arkivbeskrivning, dokumenthanteringsplan, gallringsbeslut och diarieplan.

2 Granskning av verksamheten

Styrelse och verkställande direktör ansvarar för att bolagets verksamhet bedrivs i enlighet med lagar och föreskrifter, bolagsordning samt ägardirektiv.

Lekmannarevisorernas uppdrag är att granska om bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt om bolagets interna kontroll är tillräcklig.

Granskningen av verksamheten omfattar en grundläggande del, som är en översiktlig granskning av bolagets ledning och styrning samt interna kontroll, samt uppföljning av tidigare års granskning.

2.1 Grundläggande granskning

Den grundläggande granskningen syftar till att översiktligt bedöma bolagets ledning och styrning samt interna kontroll. Det innebär att revisorerna löpande följer styrelsens protokoll och handlingar och informerar sig om verksamheten. Granskningen omfattar följande delar:

- följsamhet mot kommunfullmäktiges ägardirektiv
- följsamhet mot kommunfullmäktiges riktlinjer och direktiv för Göteborgs Stads bolag
- följsamhet mot kommunfullmäktiges budget
- följsamhet mot kommunfullmäktiges riktlinjer för styrning, uppföljning och kontroll
- följsamhet mot kommunfullmäktiges regler för ekonomisk planering, budget och uppföljning
- styrning och uppföljning av verksamhet och ekonomi
- beslutsunderlag
- hantering av särskilda uppdrag från kommunstyrelsen/kommunfullmäktige.
- KPMG:s utredning ”Visselblåsning Tips 32–2019”

Som framgår under ”väsentliga händelser” i bolagets förvaltningsberättelse har det den 23 september 2019 kommit ett anonymt tips till visselblåsarfunktionen vid stadsledningskontoret avseende felaktigheter vid bolagets upphandlingar av tre namngivna konsulter. I tipset pekade tipsaren ut den tidigare verkställande direktören Maria Stenström och IT-chefen som ansvariga för att sedan år 2010 ha direktupphandlat de tre konsulterna till väsentliga belopp, samtidigt som konsulterna och verkställande direktören var vänner och umgicks privat.

Den 14 oktober beslutade stadsledningskontoret att tilldela uppdraget att utreda misstänkta oegentligheter till KPMG. Förutom inköp och upphandling har utredningen omfattat flera förtroendekänsliga områden, såsom representation, utrikesresor i tjänsten och personliga förmåner för verkställande direktören.

Efter att ha tagit del av tipset och stadsledningskontorets uppdragsbeskrivning till KPMG har lekmannarevisorerna beslutat att avvakta den oegentlighetsutredning som stadsledningskontoret har upphandlat. Detta har skett i samförstånd med den auktoriserade revisorn från PwC och i syfte att undvika dubbelarbete.

Under utredningens gång har lekmannarevisorerna och den auktoriserade revisorn haft ett möte med styrelsens presidium den 29 oktober 2019 och ett möte med visseblåsarfunktionen vid stadsledningskontoret den 28 januari 2020. Sistnämnda möte bestod av en muntlig föredragning av KPMG:s utredning. Den 14 februari erhöll lekmannarevisorerna en 54-sidig slutrapport från KPMG.

Vår granskning har i huvudsak genomförts som en dokumentgranskning av slutrapporten. Granskningen syftar till att kvalitetssäkra väsentliga iakttagelser i slutrapporten för att vi självständigt ska kunna bedöma om bolagets styrelse eller verkställande direktör har agerat på ett sådant sätt att det gett upphov till någon form av skada eller på ett sådant sätt att det föreligger risk för skada.

2.1.1 Iakttagelser

2.1.1.1 Inköp och upphandling – bristande konkurrens

Enligt stadens riktlinje för inköp och upphandling ska direktupphandlingar genomföras så att konkurrensen tillvaratas. Vid alla direktupphandlingar bör minst tre leverantörer tillfrågas. Direktupphandlingar över 50 000 kr ska dokumenteras¹ och skriftligt avtal/överenskommelse upprättas. Enligt lagen om offentlig upphandling avses med direktupphandling en upphandling utan krav på anbud i viss form. Direktupphandling får endast användas då det som ska köpas under ett år inte överstiger direktupphandlingsgränsen, det vill säga 586 907 kronor för perioden den 1 januari 2018 till den 31 december 2019.

Av slutrapporten framgår att bolaget har utvecklat ett tillvägagångssätt för köp av vissa konsulter som avviker från stadens riktlinje för inköp och upphandling. Bolaget har valt att kontraktera/avropa/förlänga vissa konsulter direkt. KPMG menar att detta är ett medvetet agerande som inte kan förklaras av okunskap. Detta grundar KPMG på att konstaterade felaktigheter och brister följer ett likartat mönster. Mönstret som KPMG ser upprepa sig åren 2016–2019 är att bolaget gör inköp från de tre konsulterna utan att konkurrensutsättning sker.

¹ Av dokumentationen ska framgå:

- Det upphandlande bolagets eller förvaltningens namn
- Vem som ansvarat för inköpet
- Avtalsföremålet, dvs vad som köps in genom avtalet
- Avtalets löptid och uppskattade värde samt när avtalet ingicks
- Om och hur konkurrensen togs tillvara
- Vilka leverantörer som tillfrågades och hur många som lämnade anbud
- Vilken leverantör som tilldelades avtalet
- Det viktigaste skälet till tilldelningen
- Att kontroll att direktupphandlingsgränsen inte överskridits utförts.

Enligt visseblåsarfunktionens bedömning har de tre konsulterna sammanlagt under fyra år fakturerat bolaget cirka 13,7 miljoner kronor.

2.1.1.2 Inköp och upphandling – bristande likabehandling

En av de grundläggande upphandlingsrättsliga principerna handlar om likabehandling. Det innebär att alla leverantörer till en upphandlade myndighet ska behandlas objektivt och lika.

KPMG skriver i rapporten att upphandlingarna/avropen har genomförts av flertalet olika individer, men det i många fall finns en e-postkonversation som pekar på att verkställande direktören har ett intresse av att bolaget ska använda en specifik konsult. Vidare menar KPMG att det är regelbundet förekommande med bekräftelse av uppdrag med konsult innan upphandlingarna är genomförda. KPMG menar att det framstår som att vissa konsulter har fått en positiv särbehandling och att bolagets objektivitet därför kan ifrågasättas.

I slutrapporten bekräftas i vissa delar tipsarens uppgift om att konsulterna och den verkställande direktören var vänner och umgicks privat. KPMG bygger i detta avseende sina iakttagelser på uppgifter i media om att en av konsulterna har en nära relation med verkställande direktör och IT-chef samt fotografier och intervjuer som verifierar dessa uppgifter. I en intervju bekräftar verkställande direktören att hon har varit på skidresa och ute och seglat med konsult 2. Utredningen visar att IT-chefen i januari 2018, i huvudsak utanför arbetstid, har åkt med konsult 2 på en teknikmässa i Las Vegas och även nyttjat konsultens sommarhus för avdelningssammanträden. Såväl verkställande direktör som IT-chef menar trots detta att de endast har en yttlig relation till konsulten i fråga. KPMG:s bedömning är dock att de båda har en privat relation, till skillnad från en yrkesmässig relation, till konsult 2.

2.1.1.3 Inköp och upphandling – bristande dokumentation

Vid offentlig upphandling ska en upphandlande myndighet dokumentera genomförandet. Dokumentationen ska vara tillräcklig för att motivera myndighetens beslut under upphandlingens samtliga skeden. Detta gäller även vid direktupphandlingar vars värde överstiger 100 000 kronor enligt lag respektive 50 000 kronor enligt stadens riktlinje för upphandling och inköp.

Av slutrapporten framgår det att för flera direktupphandlingar av konsult 1 saknas dokumentation av uppskattat kontraktsvärde och dokumentation av löpande kontroller av fakturerat belopp. Enligt stadens riktlinje för inköp och upphandling syftar kontrollerna till att säkerställa att direktupphandlingsgränsen inte överskrids. Utan löpande kontroller finns det en risk för att bolaget under ett år köper in konsulttjänster av samma slag till ett belopp som överstiger direktupphandlingsgränsen. KPMG:s sammanställning i rapporten visar att bolaget, under åren 2016–2019, har lagt över 5 miljoner kronor på utbildningar i ledarskapsutveckling. Avtalen inom detta område knyter på olika sätt an till konsult 1. Om dessa konsulttjänster skulle bedömas som av samma slag har

direktupphandlingsgränsen överskridits varje enskilt år och det föreligger en risk för otillåten direktupphandling.

Vid upphandling av konsult 2 finns det e-postkonversationer som indikerar att beslutet redan är taget innan en konkurrensutsättning ska genomföras. Bolaget nyttjar en konsultmäklare som presenterar olika konsulter, men då det saknas:

- ett underavtal eller motsvarande som visar att konsult 2 har upphandlats
- dokumentation som visar att konsultmäklaren har presenterat konsult 2
- en ifylld utvärdering av presenterade konsulter (inklusive av konsult 2)

ser KPMG så stora brister i dokumentationen att de inte kan bedöma om bolaget följer lagen om offentlig upphandling.

Bolaget har upphandlat konsult 3 på stadens ramavtal för IT-tjänster via samma konsultmäklare som nyttjades vid upphandlingen av konsult 2. KPMG ställer sig i rapporten frågande till att upphandlingen sker mot IT-avtalet när tjänsten som avropas är ledarskapsutveckling och coachning. Konsultmäklaren presenterar ett antal konsulter per område och konsult 3 är näst dyrast i sin kategori.

Bolaget har inte kunnat presentera dokumentation som visar hur urvalet har gått till och motivering till valet av konsult 3. KPMG noterar även att ett av avropen (en förlängning) sker mot ett ramavtal som är utgången. Bolaget är inte heller följsamt mot att ramavtalet säger att förnyad konkurrensutsättning ska ske för beställningar som överstiger 200 000 kronor. KPMG menar att upphandlingen av konsult 3 är felaktig. Konsulten har köpts in på fast pris men detta har sedan gjorts om till timmar. Det saknas vidare en dokumenterad uppföljning som visar vilka som har deltagit i de tjänster som erbjuds samt i vilken omfattning. Detta betyder att fakturerat antal timmar inte är baserat på verkligt antal arbetade timmar. KPMG menar att troligtvis har det inträffade orsakat ekonomisk skada. Bolaget har fått viss nytta, men varken nyttan eller skadan går att följa upp på grund av bristande dokumentation.

2.1.1.4 Representation

Stadens riktlinjer för representation och gåvor säger att interna kurser, konferenser och liknande arrangemang ska vara måttfulla, ske kostnadsmedvetet och med klar målinriktning där nyttan vid varje tillfälle är tydlig. Fullständigt program ska upprättas och bifogas redovisningsunderlaget.

KPMG identifierar i rapporten kostnader för representation under åren 2016–2018 som visar på bristande följsamhet mot stadens regelverk för representation och gåvor. Vid ett flertal tillfällen avviker bolaget från kravet på dokumentation avseende en bifogad agenda med program där syfte och innehåll framgår.

Därför går det inte i efterhand att utvärdera exempelvis vilken nytta konferenserna har gett. KPMG ifrågasätter bolagets följsamhet mot att måttfullhet ska iaktas vid två representationstillfällen. Detta gäller vid ett inköp av ”goodiebags” för cirka 480 kronor till de anställda i samband med en kick-off samt kostnader för en idrottsstjärna med tillhörande filminspelning.

2.1.1.5 Resor i tjänsten

Bolagets anvisning för resor i tjänsten innehåller en regel om att styrelsens presidium ska informeras om detta vid tjänsteresor utanför Sverige. Det har även sedan år 2017 utvecklats en rutin om att informationen ska följas av en reserapport som bifogas vd-rapporten vid nästkommande styrelsemöte.

I likhet med vad lekmannarevisorerna har funnit i årets granskning av resor i tjänsten visar KPMG:s rapport på bristande följsamhet mot såväl stadens policy och riktlinje för resor i tjänsten som bolagets egen anvisning för resor i tjänsten. Avvikelse är att verkställande direktör vid två utrikes resor och IT-chef vid tre utrikes resor inte bilagt reserapport till VD-rapporten vid nästkommande styrelsesammanträde.

2.1.1.6 Personliga förmåner för verkställande direktören

Sedan en tid tillbaka pågår inom Göteborgs Stad en synkronisering av nivån på friskvårdsersättning.

Som anställd i Göteborgs Stad kan du årligen få ersättning för exempelvis ett träningskort med upp till 1 500 kr per år.

KPMG har identifierat två kostnader som är av privat karaktär:

- privatlektioner i engelska till en kostnad av 13 950 kronor
- medlemskap i ett nätverk som även inkluderar tillgång till gym, personlig tränare och tjänster i form av ”body screening” för totalt 22 500 kronor.

Avseende dessa kostnader bedömer KPMG att verkställande direktören borde ha stått för hela eller delar av kostnaderna samt eventuellt fått förmånsbeskattning.

2.1.2 Bedömning

2.1.2.1 Kontrollmiljön

Lekmannarevisorernas bedömning av KPMG:s rapport är att den visar att bolaget inte har haft tillräcklig intern kontroll inom områdena inköp och upphandling, representation, resor i tjänsten samt personliga förmåner för verkställande direktören. Avseende området resor i tjänsten bekräftas otillräcklig intern kontroll också av vår granskning i denna granskningsredogörelse. Vi har kunnat konstatera att ledningen använde ett förenklat beställningsförfarande som kringgått viktiga kontroller i det beställningsformulär som övriga medarbetare använde sig av. Av stadens riktlinje för styrning, uppföljning och kontroll framgår att bolagets system för intern kontroll är beroende av ”the tone at the top”. Om ledningens förhållningssätt signalerar att det inte är så noga med att följa regelverken, är det också över tid mindre sannolikt att övriga medarbetare följer regelverken.

Det föreligger en risk för att felaktiga ageranden och otillåtna inköpsbeteenden smittar av sig och skadar bolagets kontrollmiljö.² Därför betonar vi särskilt att en förutsättning för att utveckla en väl fungerande intern styrning och kontroll är skapandet av en god kontrollmiljö. Det innebär sannolikt att det inte finns någon snabb lösning på problemen i KPMG:s rapport utan att åtgärdandet behöver vara kraftfullt, ingripande och uthålligt.

2.1.2.2 Ekonomisk skada

Vi delar KPMG:s bedömning att det finns ett mönster av att köpa in vissa konsulttjänster utan konkurrensutsättning. Detta innebär att alla leverantörer inte fick vara med och tävla om offentliga kontrakt på samma villkor. Vi bedömer att bolaget vid upprepade tillfällen har brutit mot lagen om offentlig upphandling, inte minst mot bakgrund av att det är centralt i lagstiftningen att öppet söka konkurrens. Eftersom bolaget inte konkurrensutsatte vissa konsulter, och därför inte heller gjorde sitt bästa för att erhålla bästa pris, är det sannolikt att bolaget förorsakats en ekonomisk skada. Till följd av bolagets bristande dokumentation går omfattningen av denna skada inte att uppskatta.

Ytterligare risk för ekonomisk skada bedömer vi finns i anslutning till otillåtna direktupphandlingar. Vid en konstaterad otillåten direktupphandling riskerar bolaget en upphandlingsskadeavgift samt att leverantörer som anser att de har lidit skada kräver både att avtalet ogiltigförklaras av domstol och skadestånd. Sedan den 5 november 2019 har Konkurrensverket ett pågående tillsynsärende med inriktning på om bolaget har genomfört otillåtna direktupphandlingar av konsulttjänster inom området ledarskapsutveckling. Grundat bland annat i att fristen att ansöka om upphandlingsskadeavgift har löpt ut eller snart kommer att löpa ut beslutade Konkurrensverket den 19 mars 2020 om att skriva av ärendet.

Vi bedömer vidare att delar av kostnaderna för personliga förmåner som KPMG menar att verkställande direktören borde ha stått för själv (13 950 + 22 500 = 36 450 kronor) också utgör en ekonomisk skada för bolaget. Detta svarar också väl mot vad Transparency International³ ser som korruption, nämligen att ”utnyttja sin ställning för att uppnå otillbörlig fördel för egens eller annans vinning.” Därför bedömer vi denna ekonomiska skada både som särskilt allvarlig och också som en förtroendeskada.

2.1.2.3 Förtroendeskada

Även små felaktigheter i monetära termer kan orsaka förtroendeskador och påverka allmänhetens tilltro till en offentligt ägd verksamhet. De brister som har presenterats i KPMG:s utredning rör sig om ett systematiskt kringgående av regelverket för att konsult 1–3 ska kunna kontrakteras/avropas/förlängas direkt.

² Den värdegrund, organisationskultur och det ledarskap som bolagets styrelse, vd och ledningsgrupp utövar.

³ <https://www.transparency.org/>

Förfarandet krockar med två grundläggande upphandlingsrättsliga principer: likabehandling och transparens. Bolaget har inte behandlat leverantörer objektivt och lika. KPMG menar istället att bolaget har positivt särbehandlat konsult 1–3. Vi håller med om att bolaget favoriserar vissa leverantörer och ger dem fördelar som går stick i stäv med intentionerna bakom lagen om offentlig upphandling.

Genom att inte dokumentera viktiga skeden av upphandlingarna har bolaget inte bara avvikit från lagen om offentlig upphandling eller stadens riktlinje för upphandling och inköp utan dessutom mot transparensprincipen. Enligt transparensprincipen ska en upphandlande myndighet agera på ett öppet sätt för att garantera att det inte föreligger någon risk för favorisering eller godtycke från myndighetens sida. Dokumentationen av upphandlingarna är inte så transparent att det går att garantera att det inte föreligger någon risk för favorisering eller godtycke från bolagets sida.

Lekmannarevisorerna bedömer att bolagets inköp av vissa konsulter står helt i strid med grundläggande upphandlingsrättsliga principer och därför har orsakat förtroendeskada för såväl det offentligt ägda bolaget som för Göteborgs Stad.

2.1.2.4 Vem har orsakat skadorna?

Styrelse och verkställande direktör ansvarar för att bolagets verksamhet bedrivs i enlighet med lagar och föreskrifter, bolagsordning samt ägardirektiv. Vad IT-chefen har gjort faller inom ramen för den verkställande direktörens förvaltning.

Av KPMG:s rapport framgår det att verkställande direktör har orsakat vad vi sammanfattar som risk för skada på kontrollmiljön, den ekonomiska skadan och förtroendeskadan. Däremot är det endast avseende personliga förmåner som KPMG visar att verkställande direktör har agerat för egen vinnings skull. Vi konstaterar att det inte finns bevis för att verkställande direktören har brutit mot lagen om offentlig upphandling för egen vinnings skull. Vi bedömer dock att verkställande direktören har agerat oaktsamt och utsatt bolaget för onödig risk.

Avseende styrelsens ansvar för att bolagets verksamhet bedrivs i enlighet med gällande lagar säger KPMG:s rapport förhållandevis lite. En genomgång av styrelseprotokoll och minnesanteckningar från presidie möten visar att en styrelseledamot har lämnat synpunkter på affärsplan/verksamhetsplan i oktober och november månad 2018 samt i juni månad 2019 på en lönsamhetskalkyl för en investering i en parkeringsanläggning på Heden. Vidare har presidiet under hela 2019, i anslutning till utvärdering av verkställande direktörens arbete, diskuterat anlita en organisationskonsult i syfte att underlätta samarbetet mellan styrelse och verkställande direktör. Presidiet har på mötet den 29 februari 2019 avslagit VD:s resa till Boston för att nyttan för bolaget inte motiverar den klimatpåverkan en resa till USA innebär. Vidare har följande aktiviteter noterats under hösten 2019.

- Den 7 oktober 2019 beslutade styrelsen enhälligt i avvaktan på utredning omedelbart arbetsbefria VD och IT-chef med lön.

- Den 10 oktober 2019 beslutar styrelsen att utse Christer Swärd till tf VD.
- Den 22 oktober 2019 beslutar styrelsen att ge vd i uppdrag att tillse att rapporter upprättas i de fall reserapport inte inkommit på genomförd resa. Styrelsen beslutar att ge presidiet i uppdrag att bereda frågan gällande en översyn av styrelsens arbetsordning och vd-instruktion och återkomma till styrelsen.
- Den 20 november 2019 Styrelsen genomför utvärderingen och konstaterar att brister har identifierats vid utvärdering av den för tillfället arbetsbefriade vd:n, samt att presidiet fått i uppdrag att ta upp dessa med kommunstyrelsens arbetsutskott snarast.
- Den 27 november 2019 styrelsen beslutar att med omedelbar verkan säga upp Maria Stenström.
- Den 18 december 2019 styrelsen beslutar att utse Lars Björklund till ny tf VD.

Vad som framgår av denna genomgång är att styrelsen har varit aktiv och ställt kritiska frågor på de ärenden som har varit uppe för styrelsebehandling. Dock bedömer vi att styrelsen inte har givits möjlighet att agera på de felaktigheter som framkommer i KPMG:s rapport. I styrelsens arbetsordning rör KPMG:s utredning mest ärenden som ligger inom verkställande direktörens förvaltning. KPMG för ett hypotetiskt resonemang om att upphandlingsskadeavgift vid tidigare upphandling av konsult 2 borde ha medfört att verkställande direktören lyft denna information till styrelsen. Bedömningen är att det är verkställande direktören som underlåtit att informera styrelsen om de risker hon har utsatt bolaget för.

Mot bakgrund av det som ovan redovisas är det lekmannarevisorernas bedömning att felaktigheterna är så stora och bristerna är så omfattande att den tidigare verkställande direktören Maria Stenström ges *kritik i form av en anmärkning*.

2.2 Resor i tjänsten

2.2.1 Utgångspunkter i granskningen

Inom Göteborgs Stad genomförs tjänsteresor med olika syften och ändamål. Oavsett varför en tjänsteresa genomförs, om det är för att delta i en konferens, ett studiebesök eller något annat ska resan ha ett syfte som på ett eller annat sätt gagnar stadens verksamheter. Detta understryks ytterligare av att verksamheten är offentligt ägd. I samband med resor kan felaktigheter eller oklara syften med resan orsaka förtroendeskador som indirekt drabbar både anställda och förtroendevalda i Göteborgs Stad. Även om det ofta rör sig om relativt små

felaktigheter i monetära termer kan det påverka allmänhetens tilltro till offentligt ägda verksamheter. Ur det perspektivet utgör resor ett område där det är särskilt viktigt med en god intern kontroll.

Göteborgs Stads policy för resor i tjänsten beskriver hur anställda och förtroendevalda bör agera för att resa ekonomiskt, säkert och miljöanpassat i tjänsten.

Policyn för resor i tjänsten innebär i huvudsak att:

- de minst klimatpåverkande färdmedlen ska väljas
- resor ska genomföras på ett kostnadsmedvetet sätt färd sätt och logi ska väljas så att arbetstiden utnyttjas effektivt
- webb- och videomöten ska ersätta resor när det är lämpligt
- säkerhet och arbetsmiljö ska vägas in vid val av resa.

En samlad bedömning av ovanstående faktorer ska ligga till grund för beslutet inför val av resa. För personer med funktionsnedsättning kan ytterligare faktorer behöva ingå i bedömningen. Policyn för resor i tjänsten konkretiseras med stadens riktlinjer för resor i tjänsten.

Granskningens syfte är att bedöma om styrelsen har en tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll avseende resor i tjänsten.

Granskningen har omfattat 2 utlandsresor med sammanlagt 4 deltagare samt 9 inrikes resor med sammanlagt 15 deltagare under perioden den 1 januari 2018 till den 31 augusti 2019. Granskningen har utförts genom intervjuer, dokumentstudier och stickprov från konton där resor i tjänsten finns bokförda. Avstämningar har också genomförts med bolagets redovisningsansvarige och HR-specialist.

Revisionskriterier är de bedömningsgrunder som vi utgår från vid analys och bedömning. I den här granskningen har följande revisionskriterier tillämpats:

- Kommunallag (2017:725) 6 kap 6§
- Kommunfullmäktiges policy och riktlinje för resor i tjänsten
- Skatteverkets rättsliga vägledning
- Regler för attest i Göteborgs Stad
- Bolagets:
 - anvisning till policy och riktlinje för resor i tjänsten
 - anvisning styrelsens arbetsordning
 - anvisning attestordning
 - delegation utifrån dataskyddsförordning
 - internservice beställningsformulär

2.2.2 lakttagelser

2.2.3 Anvisning för resor i tjänsten

2.2.3.1 Förtroendevaldas tjänsteresor

Verkställande direktören fastställde den 12 september 2019 en fjärde version av bolagets anvisning till policy och riktlinje för resor i tjänsten. Första gången anvisningen fastställdes var i december månad 2013. I anvisningen anges att den syftar till att förtydliga Göteborg Stads policy och riktlinjer för resor i tjänsten. Stadens policy och riktlinjer gäller medarbetare och förtroendevalda, men av verkställande direktörens anvisning framgår inte om den också omfattar styrelsen eller andra förtroendevalda. I stickprovsgranskningen ingår inga förtroendevalda. Av intervjuer framgår att det inte är vanligt att hela eller delar av styrelsen reser i bolagets namn. Däremot framgår av minnesanteckningar från presidiet den 3 april 2018 att de i styrelsen som vill åka med till Swepark konferensen ska det ordnas med hotell och resa för. Om en resa med förtroendevalda deltagare företas kan det med nu gällande anvisning uppstå otydligheter kring hanteringen av exempelvis rese- och hotellbeställning, reseräkning, traktamente och ersättning för utgifter i anslutning till resan.

2.2.3.2 Beslut om kortare flygresor

Bolagets anvisning anger på ett tydligt sätt, precis som stadens policy och riktlinjer kräver, vem som har befogenhet att godkänna om undantag för korta flygresor. Stadens policy och riktlinjer kräver detta förtydligande för flygresor under 50 mil. Därför anger bolagets anvisning att när en sammanvägd bedömning av syftet med resan, tid, kostnad, klimatpåverkan samt säkerhet och arbetsmiljö ger vägande skäl har verkställande direktören befogenhet att besluta om flygresor under 50 mil. Av trafikkontorets uppföljning för klimatkompensation framgår att bolaget under år 2018 har beställt 6 flygresor kortare än 50 mil. Motsvarande antal för perioden den 1 januari 2019 till den 31 augusti 2019 är 4 flygresor. För samtliga korta flygresor gäller att verkställande direktören ska godkänna resan i förväg. Detta ska verifieras genom ett mejl som ska bifogas resebeställningen. I stickproven ingår en tjänsteresa till Stockholm som genomförs med flyg i syfte att delta i ett möte på Arlanda flygplats. Inga mejl har bifogat resebeställningen. Enligt beställningen har närmaste chef godkänt resan, men bolaget har inte kunnat uppvisa mejl eller annan dokumentation som bekräftar att verkställande direktören har godkänt den genomförda flygresan.

2.2.3.3 Styrelsens beslutsfattande

Av de versioner av styrelsens arbetsordning som gällde under perioden den 19 mars 2018 till den 31 augusti 2019 framgår att inför tjänsteresor utanför Sverige ska styrelsens presidium informeras om detta. Av bolagets anvisning framgår under samma period att utrikes tjänsteresor beslutas av verkställande

direktören. I stickprovsgranskningen visar mejl bifogat resebeställningen att en resa till Kiel – med flyg till Hamburg tur och retur samt hyrbil till Kiel och tillbaka för två deltagare – har anmälts till styrelsens presidium den 15 april 2019. Anmälan görs samma dag som resan genomförs. Det finns ingen dokumentation om att presidiet har svarat på anmälan eller dokumentation som bekräftar att verkställande direktören har godkänt den genomförda utrikesresan. För den andra granskade utrikesresan, till Amsterdam den 13–16 mars 2019 för två deltagare, finns ingen dokumentation bifogad till resebeställningen som visar att styrelsens presidium har informerats om resan. Av minnesanteckningarna från presidiummötet den 20 februari 2019 framgår dock en anmälan för två personer från IT-avdelningen till en kurs i agilt arbetssätt (Scrum&Scale) i Amsterdam. Presidiet uppmanar samtidigt bolaget att inför resan undersöka resealternativen tåg/flyg avseende kostnad och tidsåtgång. Vi har i granskningen inte tagit del av dokumentation som bekräftar att bolaget har undersökt tåg som ett alternativ till flyg för resan till Amsterdam. Vi har inte heller dokumentation som styrker att verkställande direktör har godkänt resan.

Tjänsteresor utanför Sverige med fler än 20 deltagare är också enligt styrelsens arbetsordning en fråga som ska vara underställd styrelsen genom att godkännas av styrelsens presidium. Enligt uppgift från bolaget har det emellertid inte vid något tillfälle förekommit tjänsteresor utanför Sverige med fler än 20 deltagare. Därför har denna befogenhet aldrig nyttjats.

2.2.4 Olika beställningsförfaranden för olika personer

I planeringen av resan ställer stadens riktlinjer för tjänsteresor krav på att resenär och beslutsfattare (styrelsens presidium, verkställande direktör eller närmaste chef) gör noggranna överväganden exempelvis av klimatpåverkan, val av färdstätt, antal deltagare, tid och kostnad. Genom anvisningen styr bolaget beställningar av resa, konferens och logi till Internservice (tidigare kallat Rese- & Konferensservice). I uppföljningen av styrelsens internkontrollplan år 2019 lyfter bolaget fram att Internservice fungerar som grindvaktare/kvalitetssäkrare. Till sin hjälp har Internservice ett systemstöd med formulär för att beställa resa. I formuläret kan resenären fylla i om resan är godkänd av närmaste chef, en beskrivning av resan, val av färdstätt och hotell, kostnad, syfte med resan och andra medresenärer. Dessutom kan annan dokumentation bifogas formuläret.

Stickprovsgranskningen visar på och avstämningar bekräftar att följande tre beställningsförfaranden förekommer:

- beställning via beställningsformulär
- beställning via mejl
- muntlig beställning.

Av stickproven framgår att samtliga beställningar har gått till Internservice. Beställningsformulär har fyllts i för tre resor med tåg till Stockholm med sammanlagt sex deltagare, en flygresan till Stockholm med en deltagare, en flygresan till Hamburg med två deltagare och en flygresan till Amsterdam med två

deltagare. Beställning via mejl har gjorts för tre resor till Stockholm med totalt sex deltagare och en resa till Malmö med en deltagare. Muntlig beställning har använts för en tågresor till Stockholm med en deltagare och en tågresor till Lund med en deltagare. Stickproven visar att det är verkställande direktören, fyra chefer och en specialist som har bokat resor via mejl eller muntlig beställning. Beställning via beställningsformulär har gjorts antingen av medarbetare eller vid två tillfällen av chef och medarbetare som då har rest tillsammans.

Konsekvensen av att resor inte beställs via beställningsformulär är att det för vissa resor saknas dokumentation om vilka noggranna överväganden resenären i samråd med närmaste chef har gjort för att efterleva bolagets anvisning till policy och riktlinje för resor i tjänsten. Utan den dokumentation/information som beställningsformuläret syftar till blir det också svårare för Internservice att upprätthålla sin funktion som kvalitetssäkrare av resor i tjänsten.

2.2.5 Reserapporter

År 2017 införde presidiet en rutin om att de utlandsresor som de informerades om också skulle följas av en reserapport som bifogades till vd-rapporten vid nästkommande styrelsemöte. Av en bilaga till vd-rapporten den 12 juni 2019 framgår en återrapportering från resan till Kiel över dagen den 15 april 2019. Reserapporten är förhållandevis kortfattad, men följer bolagets mall med angivande av resmål, datum för resa, deltagare, nätverk/projekt, syfte med resan, förberedelser inför resan, erfarenheter/exempel att ta med hem och bilder. Angående utlandsresan till Amsterdam i mars månad 2019 är vår iakttagelse att en reserapport har upprättats (publicerad i netpublicator) men att styrelsen inte har behandlat den på det sätt som rutinen föreskriver.

Enligt minnesanteckningar har presidiet hösten 2019 efterfrågat information om återrapporteringen till styrelsen av de utlandsresor som har anmälts till presidiet. Bolaget har gjort en uppföljning och av protokollet från styrelsemötet den 22 oktober 2019 framgår att det i diariet saknas reserapporter för följande resor:

- verkställande direktörens resa till Paris i oktober 2018
- verkställande direktörens resa till London i juni 2019

Styrelsen beslutade att ge tillförordnad verkställande direktör i uppdrag att tillse att rapportering upprättas i de fall reserapport saknas för genomförd utlandsresa.

2.2.6 Resans syfte och nytta

Hänsyn ska tas till syftet med resan och vilken nytta resan kan få för arbetsgivarens verksamhet. Det är därför enligt Skatteverkets rättsliga vägledning viktigt att syfte och nytta tydligt framgår i den dokumentation och de underlag som ska finnas tillgängliga hos arbetsgivaren. Vidare säger stadens riktlinjer att antalet deltagare noga ska övervägas och att ett tydligt motiv ska finnas för valet av deltagare.

Stickprovsgranskningen visar att resornas syfte framgår av beställningsformulär, anmälningar till presidiet, reserapporter och reseräkningar. För 2 av 11 granskade resor har program bifogats beställningen; tågresa till Stockholm den 6 februari 2019 med 1 deltagare och tågresa till Stockholm den 4 februari 2019 med 4 deltagare – och för dessa resor framgår syftet med resorna som allra tydligast. När det gäller nyttan som resan kan få för arbetsgivarens verksamhet framgår det inte lika tydligt av dokumentationen för 10 resor i tjänsten. Däremot är reserapporten för resan till Amsterdam i mars månad 2019 ett bra exempel på en utförlig beskrivning av syftet med resan och vilken nytta arbetsgivarens organisation kan få av att utveckla agila arbetssätt.

Av dokumentationen framgår inte ett noggrant övervägande av antalet deltagare och motivet för valet av antal deltagare. Detta efterfrågar stadens riktlinjer för tjänsteresor inför beslut om en tjänsteresa.

2.2.7 Arbetstid och upplägg

Enligt Skatteverkets rättsliga vägledning måste en studie- eller konferensresa utgöra effektivt arbete. Som tumregel gäller att studie- eller konferenstiden ska vara minst sex timmar per dag. Under en vecka bör den effektiva studie- eller konferenstiden omfatta minst 30 timmar. Dessa 30 timmar ska vara jämnt fördelade under veckan.

Programmen för 9 av 11 granskade tjänsteresor bifogades inte och var därför inte en del av underlagen när utlandsresorna anmäldes till presidiet respektive när verkställande direktören eller närmaste chef godkände tjänsteresorna. De två resorna med bifogade program innehåller tillräckligt detaljerad information för att vi ska kunna göra bedömningen att minst sex timmar per resdag utgör effektivt arbete.

2.2.8 Destination

Det ska finnas ett omedelbart samband mellan resans syfte och destinationsorten. Det ska vara uppenbart att det är ett bättre alternativ att utföra utbildningen, studiebesöket eller konferensen på annan ort.

Valet av destination har visat sig ha betydelse i praxis när Skatteverkets bedömningar prövats rättsligt. I de fall valet av destination inte är förenligt med syftet anser de olika instanser som prövat bedömningen att resmålet valts av andra, mindre berättigade skäl, såsom till exempel tillgång till nöje- och rekreativmöjligheter. Vilket resmål det gäller har också betydelse för hur hårda kraven i övrigt blir. Ju mer avlägsen destinationen är och ju mer exklusiv resan är, desto högre krav ställs på nytta och samband med verksamheten.

Sambandet är tydligast utvecklat i reserapporten för resan till Amsterdam. Utöver att rapporten utförligt beskriver syftet med resan och nyttan för arbetsgivarens verksamhet motiveras destinationen med att en erkänd föredragshållare själv håller i kursen när den genomförs i Amsterdam.

Avseende 8 av 11 granskade resor som går till Stockholm finns det ett samband från syftet med resan till destinationsorten men det skulle kunna tydliggöras ytterligare.

2.2.9 Nöje och rekreation

En resa kan bli föremål för förmånsbeskattning om den har alltför omfattande inslag av nöje och rekreation. Avgörande för bedömningen är hur framträdande inslagen av nöje och rekreation har varit. Förmånsbeskattning kan till exempel aktualiseras om resan sker under en helg, till ett populärt turistmål eller till en mycket avlägsen plats.

Att förlägga en konferensresa till en plats som utgör en vanligt förekommande turistdestination kan anses vara skäligt och tillåtet, men i de fall inslaget av rekreation eller nöje har varit för framträdande kan konferensen som helhet bedömas som oskälig. Detta kan resultera i att resan anses vara semester. Hela eller delar av resekostnaderna kan i så fall bli föremål för förmånsbeskattning. Det finns rättsfall där konferensarrangemanget på dagen räknas som skattefritt, men där kvällens middag och arrangemang har räknats som nöje och varit föremål för förmånsbeskattning.

Genom praxis har principen etablerats att det under kortare konferensresor (två till tre dagar) inte bör finnas utrymme för någon beaktansvärd tid för fria aktiviteter.

Avsaknaden av program gör att vi inte kan bedöma varken om resor i tjänsten har haft ett alltför omfattande inslag av nöje och rekreation eller om kortare resor genomförts utan någon beaktansvärd tid för fria aktiviteter.

2.2.10 Reseräkning och traktamenten

Om den anställda har haft privata utgifter i samband med en tjänsteresa, som anses vara bolagets utgifter ska den anställda få skattefri ersättning för dessa. En reseräkning är ett underlag för utbetalningen av dessa skattefria kostnadsersättningar. En reseräkning är också ett underlag för skattepliktiga förmåner. Ett exempel på en skattepliktig förmån för den anställda är fria måltider vid tjänsteresa. Arbetsgivaren ska göra skatteavdrag och betala arbetsgivaravgifter på förmånen. Fria måltider är skattepliktiga även i samband med kurser, kongresser, konferenser och studieresor.

I Göteborgs Stads policy och riktlinjer för resor i tjänsten saknas skrivning kring reseräkning. Det är därför viktigt att det i bolagets anvisning för resor i tjänsten framgår vilka regler som gäller för upprättande av reseräkning.

Av bolagets mall för reseräkningar och utlägg framgår hur anställda ska upprätta reseräkningar och regler kring hur utlägg ska ersättas. Rutinen säger ingenting om hur förtroendevalda ska hantera reseräkningar och utlägg vid resor inom ramen för sina uppdrag.

Vi noterar i stickprovgranskningen att för 2 deltagare på 1 utlandsresa och för en deltagare på en inrikesresa har reseräkningar inte upprättats och traktamenten har inte utbetalats för ökade levnadsomkostnader i samband med resan. Här vill vi påminna om att en reseräkning också är ett underlag för hantering av skattepliktiga förmåner.

2.2.11 Ordning och reda

Av ”Anvisning attestordning” avseende fakturabetalning med mera framgår att vd:s personliga kostnader kontrollattester av vd och beslutsattester av styrelsens ordförande eller vice ordförande. Kostnader med direkt anknytning till avdelningschef och andra direkt rapportering till vd kontrollattester av den det berör och beslutsattester av vd.

Vid attest av en tågresan till Stockholm med fyra deltagare tolkar vi fakturaflödet på så sätt att tre attestfel har begåtts. Först har Internservice konterat fakturan åt alla fyra deltagare. Det innebär att Internservice godkände (kontrollattesterade) i det första läget. Därefter har verkställande direktör och två avdelningschefer slutgodkänt/beslutsattesterat sina respektive resor. Slutligen har en resa slutgodkänts/beslutsattesterats av verkställande direktören. Utifrån denna tolkning av fakturaflödet har tre personer i strid med bolaget attestordning attestat sina egna kostnader.

Enligt bolagets anvisning till policy och riktlinje för resor i tjänsten får privat bil endast användas i undantagsfall. I så fall ska det beslutas av närmaste chef.

Av reseräkning framgår att en person har använt privat bil för att ta sig till tågstationen i tid till en tidig tågresan till Stockholm. Av resedokumentationen framgår inte att detta undantag har beslutats av närmaste chef.

2.2.12 Uppföljning av resor i tjänsten

Av policy och riktlinjer för resor i tjänsten framgår att varje förvaltning och bolag ansvarar för att kommunicera och följa upp innehåll och efterlevnad av policyn med tillhörande riktlinjer.

Den uppföljning bolaget gör av resor i tjänsten är den årliga redovisningen för klimatkompensationen. Uppföljningen innehåller bland annat:

- antal korta flygresor under 50 mil
- antal flygresor över 50 mil
- förbrukning av fossilt bränsle (gas och lite bensin) på de leasade (el och gas) bilarna.

Bolaget har, i övrigt, inte följt upp efterlevnaden varken av stadens policy och riktlinjer för resor i tjänsten eller av bolagets anvisningar och rutiner.

2.2.13 Bedömning

Vår bedömning är att styrelsen bara i vissa delar har en tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll avseende resor i tjänsten. En väsentlig avvikelse som framgår av stickprovsgranskningen är att ledningsgrupp och en bolagsspecialist har utvecklat förenklade beställningsförfaranden för sina resor i tjänsten. Med muntliga beställningar eller beställningar via mejl kringgår bolagsledningen de kontrollpunkter som har byggts in i beställningsformuläret och underminerar samtidigt den funktion Internservice har som kvalitetssäkrare av tjänsteresor. Vi bedömer att styrelsen bör stärka den interna kontrollen över resor i tjänsten. Därför bör bolaget i sin anvisning förtydliga att beställning via beställningsformulär är det enda tillåtna beställningsförfarandet. Vidare kan bolagets interna kontroll stärkas genom att rollen som övervakare av efterlevnad av regelverket för resor i tjänsten förtydligas och formaliseras.

För att bättre möta de kriterier vi bedömer mot i denna granskning behöver även styrningen förtydligas och dokumentationen förbättras. Bolagets anvisning till policy och riktlinje för resor i tjänsten bedömer vi blir tydligare om de förtroendevaldas resor omfattas. En sådan förändring stämmer också bättre överens med stadens policy och riktlinjer för resor i tjänsten som gäller för både tjänstepersoner och politiker.

Vi bedömer att det kan uppstå otydligheter i beslutsprocessen när presidiet ska informeras inför tjänsteresor utanför Sverige samtidigt som verkställande direktören ska besluta om utrikes tjänsteresor. Vi bedömer att styrelsen i sin arbetsordning och i bolagets anvisning behöver förtydliga om godkännandet av utlandsresor i tjänsten är en styrelse-/presidiefråga eller en del av verkställande direktörens förvaltning. För tydlighetens skull bör styrelsen också överväga revidering av att presidiet ska godkänna tjänsteresor utanför Sverige med fler än 20 deltagare. Detta eftersom denna typen av tjänsteresor inte har förekommit.

Dokumentation kan förbättras vad gäller vilka överväganden som har gjorts i planeringen av resan avseende val av färdväg och motiv till antalet deltagare. Vidare kan syftet med resan, nyttan med resan för bolagets verksamhet samt sambandet mellan syftet och destinationsorten dokumenteras mer utförligt. Slutligen bör till beställningsformuläret bifogas detaljerat program för resan samt dokumentation som bekräftar beslut i planeringen av tjänsteresan, till exempel att verkställande direktören godkännt utrikes flygresor eller flygresor kortare än 50 mil eller att närmaste chef har godkännt användning av privat bil.

Mot bakgrund av att en reseräkning också utgör ett underlag för att hantera skattepliktiga förmåner bör styrelsen ta ställning till att upprättandet av en reseräkning ska vara obligatoriskt i samband med tjänsteresor. I linje med att bolagets anvisning enligt vår mening bör omfatta förtroendevalda bedömer vi att bolagets rutin för reseräkning även bör omfatta förtroendevalda när det är tillämpligt.

Eftersom bolaget inte har följt upp efterlevnaden av regelverket för resor i tjänsten och vi har konstaterat vissa brister framför allt i dokumentationen av tjänsteresor bedömer vi det som angeläget att bolaget utvecklar sin uppföljning.

Mot bakgrund av bedömningen ovan lämnar lekmannarevisorerna följande rekommendation:

Lekmannarevisorerna rekommenderar styrelsen att stärka styrningen, kontrollen och uppföljningen av resor i tjänsten.

2.3 Uppföljning av systematiskt brandskyddsarbete

Lekmannarevisorerna granskade år 2017 systematiskt brandskyddsarbete. Granskningen resulterade i att vi riktade följande rekommendation till vd:

Lekmannarevisorerna rekommenderar verkställande direktören att utveckla och bedriva ett systematiskt brandskyddsarbete i enlighet med Göteborgs Stads säkerhetspolicy och riktlinje för systematiskt brandskyddsarbete (SBA).

Vi har i år följt upp denna rekommendation genom att granska bolagets anvisning systematiskt brandskyddsarbete (2019-02-12) samt styrelsens mål och nivåer för det systematiska brandskyddsarbetet och säkerhetsrapport 2018 (2019-02-08) och tillägg till samarbetsavtal förvaltning med Förvaltnings AB GöteborgsLokaler (2018-12-19).

2.3.1 Iakttagelser

Av säkerhetsrapport 2018 framgår hur bolaget definierar acceptabel säkerhetsnivå för brandskyddsarbetet och även hur bolaget kommer att följa upp nivån i kommande säkerhetsrapporter. Anvisningen visar att bolaget per fastighet (parkeringsanläggning) har delat in omfattningen av SBA i tre nivåer; grundläggande-, mellan-, och hög nivå. Anvisningen innehåller en utbildningsplan av vilken det bland annat framgår att alla medarbetare ska gå en grundutbildning i SBA vartannat år eller efter behov. Bolaget har säkerställt att för varje byggnad finns brandskyddsdokumentation, uppdaterade ritningar med brandcellsgränser och brandskyddsinstallationer markerade samt riskanalyser. Om en fastighet klassindelats till grundläggande nivå görs kontroller två gånger per år. Vid mellan- och hög nivå görs kontroller varje kvartal. I samarbetsavtalet med GöteborgsLokaler har det förtydligats att SBA ingår i förvaltningsuppdraget. För att bland annat göra styrande/stödjande dokument kända har bolaget den 6 maj publicerat en webbaserad brandskyddsutbildning.

2.3.2 Bedömning

Vår bedömning är att bolaget utifrån vad vi har sett i granskningen av systematiskt brandskyddsarbete möter kraven i säkerhetspolicy för Göteborgs

Stad, riktlinje för systematiskt brandskyddsarbete och riktlinje för hantering av säkerhetsrisker. Vi bedömer att de åtgärder bolaget har vidtagit är tillräckliga. Därför bedömer vi rekommendationen som omhändertagen.

2.4 Uppföljning av rutiner för köhantering

Lekmannarevisorerna granskade år 2016 bolagets rutiner för köhantering. Granskningen resulterade i att vi riktade följande rekommendation till styrelsen:

Lekmannarevisorerna rekommenderar styrelsen att tillse att bolaget efterlever Regionarkivets krav vad gäller klassificeringsstruktur, arkivförteckning, arkivbeskrivning, dokumenthanteringsplan, gallringsbeslut och diarieplan.

Vi har i år följt upp denna rekommendation genom att granska styrelsen yttrande och bolagets riskanalys för hantering av personuppgifter samt stämma av framdriften i det pågående arbetet med bolaget.

2.4.1 Iakttagelser

Bolaget har en fastställd klassificeringsstruktur som ligger till grund för den dokumenthanteringsplan som är under utveckling, men ännu inte är beslutad. Bolaget arbetar med gallringsframställningarna till dokumenthanteringsplanen. Bolaget har fått gallringsframställan för verksamhetsområde 3 godkänd av Regionarkivet i december år 2019. Gallringsframställan för verksamhetsområde 4 återstår för godkännande. Dessa ska sedan formaliseras genom ett tillämpningsbeslut av bolagets styrelse. Eftersom Regionarkivets generella gallringsfrister för verksamhetsområdena 1 och 2 enligt uppgift kommer att dröja avser bolaget att invänta dessa för att kunna skapa en så fullständig dokumenthanteringsplan som möjligt.

Arkivförteckning är beroende av att ny dokumenthanteringsplan/gallringsbeslut finns tillgängliga för att bolaget ska kunna inventera och förteckna arkivets bestånd. Arkivbeskrivning ska kunna färdigställas i samband med att ny dokumenthanteringsplan träder i kraft och en tydlig brytning är gjord i arkivet.

Av bolagets riskanalys för hantering av personuppgifter framgår att bolaget ser en risk för att bolagets medarbetare använder personuppgifter i andra syften än vad som är tillåtet och att inaktuella personuppgifter inte rensas. Risken för att inaktuella uppgifter inte rensas kvarstår då åtgärden att uppdatera till en ny systemversion för självservice inte har genomförts.⁴ Tidplan för införandet är ännu inte beslutat, men det beräknas ske under 2020. Denna risk är också en av iakttagelserna som ligger bakom lekmannarevisorernas rekommendation.

⁴ Rutin och blankett finns dock för hur kunder ansöker om radering/rättning av personuppgifter.

2.4.2 Bedömning

Det kvarstår ett arbete med att ta fram aktuell dokumenthanteringsplan med mera. Följande rekommendation kvarstår tills dess att arbetet är slutfört:

Lekmannarevisorerna rekommenderar styrelsen att tillse att bolaget efterlever Regionarkivets krav vad gäller klassificeringsstruktur, arkivförteckning, arkivbeskrivning, dokumenthanteringsplan, gallringsbeslut och diarieplan

3 Lekmannarevisorernas uppdrag och rapportering

Den kommunala revisionen är ett lokalt demokratiskt kontrollinstrument med uppdrag att granska den verksamhet som bedrivs i kommunen.

Lekmannarevisorer är förtroendevalda och utses av kommunfullmäktige ur gruppen förtroendevalda revisorer (gruppen benämns som Stads-revisionen). Lekmannarevisorerna har ett självständigt uppdrag att granska de bolag som helt eller delvis ägs av kommunen. I Göteborg utses i regel två lekmannarevisorer för varje bolag. Revisorerna är oberoende och granskar på kommunfullmäktiges uppdrag och därigenom indirekt också för medborgarna.

Resultatet av lekmannarevisorernas granskning redovisas i granskningsrapporter och granskningsredogörelser.

Revisorerna genomför också särskilda granskningar som i regel rör flera bolag och nämnder. Dessa redovisas löpande under året till kommun-fullmäktige i revisionsrapporter.

Revisorerna tar även varje år fram en årsredogörelse som sammanfattar den granskning som gjorts i kommunen under det aktuella året.

Revisorernas rapporter hittar du på www.goteborg.se/stadsrevisionen

4 Språkbruk och revisionstermer

Efter genomförd granskning lämnar lekmannarevisorerna ofta rekommendationer till de granskade bolagen. Rekommendationer lämnas när lekmannarevisorerna ser brister i verksamheten där de bedömt att det finns behov av förbättringar. Rekommendationerna syfte är ytterst att ge bolaget ett stöd i att utveckla och förbättra verksamheten. Lekmannarevisorerna följer som regel upp vilka åtgärder som bolaget har genomfört för att följa revisorernas rekommendationer.

Utöver att lekmannarevisorerna lämnar rekommendationer förekommer det även att de riktar kritik mot ett bolag. Revisionskritik lämnas när de ser brister i verksamheten som är av mer allvarlig karaktär. Revisionskritik ges antingen i form av en erinran eller en anmärkning. En anmärkning utgör en allvarligare kritik än en erinran. När en anmärkning ges innebär det att lekmannarevisorerna ser mycket allvarligt på de brister som framkommit i granskningen.

Stadsrevisionen

Postadress: Box 2141, 403 13 Göteborg

Besöksadress: Stora Badhusgatan 6

Göteborgs Stads kontaktcenter: 031-365 00 00, kansli: 031-368 07 00

stadsrevisionen@stadsrevisionen.goteborg.se

www.goteborg.se/stadsrevisionen